

את משה ומסדר את ספסלי בית המדרש בעבור זה הוא זכה להיות המנהיג לכלל ישראל.

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל היה מספר בשם הגאון רבי שרגא גרוסברד שכידוע ראש ישיבת מיר הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל היה צמא לכל טיפת חכמה של בני ישיבות והיה מעודד, וכפי שידוע שהיה נותן כשהיה בירושלים סכום גדול דאז - חמש לירות - בעבור כל שטיקל תורה שאברך היה אומר לו, ופעם הוא הגיע לגרודנא והבחורים הטובים באו לזכות לדבר איתו בלימוד והוא אמר להם 'אני לא יכול' וזה היה דבר נדיר כי הוא היה יכול לשמוע כל דבר תורה אפי' כאשר הוא היה חולה ונוטה למות, ושאלוהו מדוע, אמר להם ר' אליעזר יהודה מה שאני הגעתי לגרודנא זה בגלל שר' שמעון (שקופ) הזמין אותי וכשהגעתי הוא הסביר לי שכיון שהוא כבר בא בימים יותר קשה לו לדאוג לבחורים ולכן הוא צריך שיהיה בישיבה ראש ישיבה צעיר והוא רצה שחתנו רבי שרגא פיבל הינדס זצ"ל הוא יהיה במקומו אמנם ר' שמעון הוסיף שאינו רוצה שזה יהיה על חשבון הבחורים והם צריכים את ההכי טוב בשבילם, ולכן הוא קרא לי אליו כדי שאומר לו אם אני מכיר עוד ת"ח גדול בתורה שהוא יותר מתאים מחתנו לעמוד בראשות הישיבה, והוסיף ר' שמעון ואמר שאם אכן יש אדם כזה, הוא יקרא לו כי הבחורים צריכים את הראש ישיבה הכי טוב וכדי שלא יפריע לאותו ראש ישיבה - הגרש"ש וחתנו ילכו מגרודנא ואותו הר"י יהיה הבעלים הבלעדי בישיבה, ורק אם יש מתאים כמו החתן בדיוק אז יש מקום לצרף את זה שהוא השקיע בישיבה עשרות שנים למען הבחורים ולתת את התפקיד לחתן דווקא. אמר הגאון רבי אליעזר יהודה, כזה נקיון כפיס, לתת את הישיבה לאדם אחר ועוד ללכת משם כדי לא להפריע לו וכ"ז למען הבחורים זה דרגות מיוחדות ואני משתומם מהם...

והרי ברור לכולם שמשם רבינו ע"ה ודאי וודאי שטובת עמ"י מול עיניו, והדבר צריך ביאור מדוע משה ביקש את התפקיד דווקא בשביל בניו, ויש בזה הרגש שאחד שגדל בבית של 'גדולי' והא בר הכי הוא יותר מתאים לירש את מקומו כי הוא יותר למד וראה כיצד 'גדולי' מתנהג, וכמו שחז"ל אומרים שמשם רבינו ע"ה גדל בבית פרעה כדי ללמוד גינוני מלכות, אמר מרע"ה ראוי שבני יקבלו גדולתי משום שהם גדלו בביתי וראו מה זה מנהיג שאי"ז שררה אלא עבדות ואפשר לזכות בזאת רק מי שמוכן למסור את נפשו בעבור הציבור, וכמו שרואים אצל משה שאמר ואם אין מחני נא מספרך, ולכן ראוי שהם יירשו אותו. אמר לו הקב"ה אמנם נכון שהם ראו אך יש מי שראה והשיג את אותה הדרגה אבל ע"י עמל. יהושע שירת אותך, שימש אותך, היה אתך כל הזמן, למד ממך בעמל רב - לא ימיש מתוך האוהל, הוא נוצר תאנה שראוי שיאכל פריה.

ולכן פנחס שמסר נפשו בעמל זכה למתנה המתקיימת לו ולדורות אחריו - לעולם. ומשא"כ קרח והמרגלים וכו' שזכו לדרגתם בלא עמל אי"ז דרגה המתקיימת. כי דווקא אם יגעת אז תאמין שמצאת כי אם לא יגעת, מה שמצאת לא מתקיים...

מדוע תמיד המרוממים אשמים

וא"כ מתעוררת תעלומה, שהגמ' (סנהדרין פב) אומרת התחילו שבטים מבזים אותו, בן פוטי זה שפיטס אבי אמו - יתרו - עגלים לע"ז. והדבר תמוה הלא הם רואים לנגד עיניהם שהתחיל מגפה ומתים בה עשרות אלפי איש וברגע שפנחס בא וקינא לשם ה' מיד 'והמגיפה נעצרה' וכי יש להם על מה לבזותו והרי הוא הציל אותם. ונתאר לעצמנו אם אדם רואה לנגד עיניו ערבי

רק אם יגעת ומצאת אז תאמין

עד לפרשתנו - פרשת פנחס הרבה מהפרשיות עסקו בגדולי עולם שנפלו עד שאול תחתית, במתאוננים שכי' ותאכל בקצה המחנה, פרש"י (בפירוש א') דלר"ש בן מנסיא היינו הקצינים שבהם והגדולים, המרגלים שהיו גדולי ישראל, קרח ומאתים חמישים נשיאי עדה וכן בלעם אע"פ שהיה גוי מ"מ היה נביא כמשה. והנה בפרשה זו רואים אור שהנה אדם שלא רק עמד בנסיון ולא נפל כ"א שהתרומם - לא נתכהן פנחס עד שהרגו לזמרי, והוא זכה לא רק לעצמו אלא אף לזרעו אחריו.

ובראשונה נבאר למה גדולי עולם באמת נופלים, ומדוע אכן פנחס גם לא נפל וגם נישא ונתרומם.

קיבלנו שההבדל בין פנחס לאחרים הוא שכולם קבלו מעלתם כמתנה משא"כ פנחס עבד ועמל להשיג מעלתו. כולם זכו ליציא"מ ולקריעת ים סוף ששם ג"כ ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי וכן מעמד הר סיני כל זה היה מתנות שהקב"ה נתן להם בלא עמל וממתנות נופלים מהר, משא"כ פנחס שהוא השקיע ומסר את נפשו זה מעלה שנשאתר ובה זוכים.

במדרש כתוב שקרח אמר אני בן יצהר, יצהר זה שמן שהוא תמיד צף למעלה ומגיע לו להתרומם 'כי כל העדה כולם קדושים' - אין חילוק בין כולם ולכולם מגיע להיות מרוממים ואף מי שלא עמל ע"ז. וכעין שכאשר יש שני בחורים אחד משקיע ומתמיד והשני כישרוני שלא מתאמץ ללמוד ואעפ"כ כשהם מדברים בלימוד הם אותו הדבר ולפעמים הבעל כישרון אף יותר טוב ויש שבעיניהם משווים אותם זה לזה אך זו היא טענת קורח ועם טענות כאלו נבלעים באדמה... כי דבר שמגיע ע"י עמל רק הוא דבר המתקיים וכמו שהגמ' אומרת יגעת ומצאת תאמין לא יגעת ומצאת אל תאמין - כי אי"ז מציאה מפני שמהר תאבד את זה.

הדוד - ראש ישיבת כפר חסידים הגר"א מישקובסקי זצ"ל שאל פעם מה המידה כנגד מידה במתנה שיהיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם? ואמר שהנסיון הכבד שהיה לפנחס זה היה ללכת נגד כולם שהרי כולם חטאו בבנות מדין והוא הלך בדרך הישר כנגד כולם והוא סיכן את חייו ואע"פ שהוא הבין שהשבטים יבזו אותו ולמרות שזה היה רק משום קנאים פוגעים בו שאי"ז חיוב גמור [לחלק מהשיטות] על אף הכל הוא הלך וקינא לכבוד שמים, הוא יחיד, בודד, לא כמו כולם, אבל למען כבוד שמים הוא עשה הכל ולכן אמר לו הקב"ה אתה תשאר לא כמו כולם, אתה תמשיך להיות שונה מכולם אבל תהיה מרומם מכולם - ברית כהונת עולם.

והנה בזמן העכשווי זה הרי הכתוב שאפשר בבת אחת להתרומם למעלה ראש, ה-א. זה תורה מתוך דחק ועמל ע"י מסכה ועוד קשיים וזו סיבה לזכות, וה-ב. שמרן הגר"ז זצ"ל אמר עה"פ והכהנים הלויים בני צדוק אשר שמרו את משמרת מקדשי בתעות בני ישראל מעלי המה יקרבו אלי לשרתני וגוי (יחזקאל מד, טו) - שרואים מזה שכאשר זה מצב של 'בתעות בני ישראל מעלי' דווקא זה הזמן לזכות ואפי' אם יש אח"כ גדולים וטובים מהאדם הזה - דוקא הוא הזוכה, אם זה זמן של רפיון יש הזדמנות מיוחדת למי שמתחזק ועי"ז זוכים לגדולות ונצורות, דווקא אז מקבלים מתנות קבועות.

ונבין פשר דבר, רש"י (כז, פז) מביא שאחרי שהקב"ה אמר כן בנות צלפחד דוברות משה ביקש מהקב"ה שבניו יירשו את מעלתו א"ל הקב"ה לא כן עלתה מחשבה לפני אלא יהושע הוא זה שיהיה המנהיג וכמו שאמר שלמה נוצר תאנה יאכל פריה. דהיינו שע"ז שיהושע היה נוצר תאנה והיה משמש

עם סכין מנופף לעברו... ולפתע מגיע אדם מן הצד והורג את הערבי, וכי יצעק עליו 'רוצח שפלי' הרי הוא הציל את חייו.

[ומרן רה"י זיע"א אמר שכך הוא טבע האדם שיצר האדם רע מנעוריו ולכן בכל מקום שהוא יכול למצוא חסרונות הוא משפיל את אלו שסביבו].

אמנם קושיא זו מתעוררת כבר בפרשת קרח שהם אומרים למשה ואהרן "אתם המיתם את עם ה'" הרי הם ראו איך משה מצדו הוריד את כבודו והלך אליהם לפייסם ומאנו לשמו, וראו איך הקב"ה מקפיד על כבודו של מרע"ה, ואיך הם לא מפחדים להתחיל אתו, והוא זה שדאג שאהרן יקטיר קטורת - והמגיפה נעצרה, (כת' 'וכל העם נסו לקולם' ומקשים מדוע הם היו צריכים לברוח הרי תחתם לא נפתחה האדמה והם לא היו חלק מעדת קורח ומדוע הם ברחו (ומרה"י זיע"א מיישב זאת בפשטות שזה טבע בני"א שכאשר הם רואים סכנה הם מיד בורחים מהמקום) ושמעתי ע"ז הארה מהגר"י רוטשילד שליט"א (רב הקהילה בעפולה) שמסופר על הדברי חיים מצאנז שידוע שהיה אדם גדול וידוע שאף היו לו מדרגות ברוה"ק... וכל חייו הוא סבל רדיפות ופעם הוא אמר שהוא יודע למה זה מגיע לו, שבגלגול לפניו הוא היה בדורו של קורח וכמובן שהוא לא השתתף במחלוקת אך מ"מ הוא היה מן הצד ולא התחבר עם משה ולכן נגזר עליו לתקן זאת בכך שירדפו אותו כל הזמן, ושאלוהו מדוע באמת לא הלך עם משה, ואמר שאם הם היו באותו הזמן הם היו מביינים שגם לעמוד בצד ולא להתחבר עם קרח זה היה נסיון גדול ובקושי רב עמד בזה, ולפי"ז יתכן שכל העם נסו לקולם מפני שגם עליהם היה תביעה מדוע הם היו בצד והם לא חברו למשה, וא"כ קשה יותר שראו מי הוא משה ומה מעלתו וכיצד הם באו ואמרו לו אתם המיתם את עם ה'.

הגאון רבי זאב אידלמן זצ"ל יליד בריסק וידידו מנוער של מרן רה"י זיע"א, סיפר שבבריסק היה תופעה קבועה שמידי פעם היו פורצות שריפות וכל פעם היה נשרף חצי מהעיירה - כל פעם החצי אחר, וראו שזהו עונש משמים ואז אמרו בבריסק שהסיבה לכך היא משום שהיה זמן שהיה שם הרבה צרות וראשי העיר שלחו שליחים לבדוק על מה ארע הדבר ועל מה באות הצרות והם יצאו לבדוק בלילות לעושים במחשך מעשיהם הרעים מי הוא הגורם לדבר, וכשהם הגיעו לבית של הב"ח שהיה שם הרב הם ראו שהבית חשוך והדבר היה לפלא בעיניהם - רב של עיר שהולך לישון ואינו לומד בלילה! והם תלו בו את האשמה ומיד ביום המחרת (שהיה זה יום שישל) הם גרשו אותו עם כל חפציו מהמקום. והאמת הייתה שבני העיר לא שילמו לב"ח את המשכורת שלו ולכן לא היה לו כסף להאיר את הבית בלילות והוא היה עולה לעליית ביתו ולומד שם לאור הירח... ובגלל הקפיידא שהיתה שם על שזילזלו בכבוד הב"ח באו עליהם השריפות. כך זה דרכם של האנשים - הם עושים את העוולות והעבירות ואח"כ מאשימים את הרב... אתם המיתם את עם ה' (וכמו גם בימינו שכאשר מחפשים את מי להאשים בהתפשטות הקורונה ומיד מפנים את האצבע על העידית - 'החרדים אשמים'... וכמו שגם קבעו זאת בהתחלה בחוק שבבתי הכנסת התירו עד חמישים איש ובמאורעי התרבות התירו עד מאתיים וחמישים איש...)

אדם החוטא מרצון נמנעת ממנו התשובה

ולכאוי' ההסבר בזה- שזועקים כאן דברי הרמב"ם בהלכות תשובה (ו, ג) שכתב שאפשר שיחטא האדם חטא גדול או חטאים הרבה עד שיתן הדין לפני דיין האמת שיהא הפרעון מזה החוטא על חטאים אלו שעשה מרצונו ומדעתו שמונעים ממנו התשובה ואין מניחים לו רשות לשוב מרשעו כדי שימות ויאבד בחטא שעשה, הוא שהקב"ה אומר לישעיהו השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין ושב ורפא לו.

ועפ"ז מבאר הרמב"ם את מה שהקב"ה הכביד את לב פרעה, וא"כ למה שלח את משה לאמר שלח עמי ויעבדוני, אלא להודיע לכל באי עולם שאדם שחוטא ברצון אח"כ מונעים ממנו את התשובה - יש לו עינים והוא לא רואה, יש לו אזנים והוא לא שומע את דברי ה' ואין לבו מבין מה הקב"ה דורש

ממנו וממילא אינו שב בתשובה, אדם שמורגל בעבירות מונעים ממנו את התשובה - הכל נסתם ואינו ברשותו ולכן הוא מפנה האשמה אל האחרים.

(מרן הרב שך זצ"ל ג"כ אמר זאת על כך שיש בחור שתמיד היה קם לתפילה משום שהבין את גודל הדבר ועכ"פ הוא הבין שאם גדולי ישראל ומרן הרב שך הרעישו עולם על זה, וכ"כ הגדילו בחשיבות הדבר כנראה שזהו דבר חשוב מאוד... ולאחר תקופה הוא התעצל מלקום ולאחמ"כ עוד פעם... עד שהוא הפסיק לקום לתפילה בישיבה עם כל מיני טענות והצטדקויות - שכך הוא יהיה יותר עירני בסדר וילמד יותר טוב ויישן יותר מאוחר... עד שהוא מגיע למצב שהוא כבר לא מבין בשביל מה לקום מוקדם ובשביל מה להתאמץ וכע"ז בסדרי השישי ושב"ק. אומר הגרא"מ שך זצ"ל זהו ה'השמן לב העם וכו'" בהתחלה האדם חוטא מדעתו ולאחמ"כ כבר אינו מבין מה היא רעתו).

חז"ל אומרים בגמ' בעירובין (יט, א) שרשעים אפילו על פתחה של גהינום לא חוזרים בתשובה והסבא מסלבודקא היה מביא את דברי חז"ל עה"פ ובני קרח לא מתו שמקום התבצר להם בגהינום- הם ירדו לשאול שהוא המדרגה התחתונה בגיהנום, כת' בילקו"ש עה"פ "למנצח על ידותו לבני קרח רחש ליבי דבר טוב" הודיעך שלא יכלו להתוודות בפייהם כי כבר היו שרופים ורחש ליבם בתשובה וקיבלם הקב"ה ע"כ. ומוסיף הסבא שכלל ישראל קיבל את דבריהם ומשתמשים בזה עד היום הזה לשמוע וללמוד את שירתם. וגם זה היה בזכות שהם עמדו בפני מרע"ה ולא חסו על כבוד אביהם. דהיינו רק כשהיו בשאול שהוא המקום הנמוך בגיהנום אז רחש לבם, וגם לזה היו צריכים זכויות מיוחדות כדי לשוב, וזה כפי הנ"ל, שיש מצב שכבר האדם מאבד את כח הבחירה ואינו יכול לשוב בתשובה - אם הוא עשה עבירות מרצונו הוא לא רואה לא שומע ולא מבין.

בגרמניה הרגישו את ה'אבק שריפה' עוד לפני פרוץ המלחמה אך לאנשים היה קשה לשנות את חייהם ולעבור למקום אחר ובפרט שהיה להם שם ג"כ רכוש והם חשבו בלבם שיהיה טוב' ובסוף זה עלה בדמיהם של שש מליון היהודים הי"ד. וגם בימים אלו רואים שזה לא זמן רגיל, לא צריך להיות פיקח גדול בשביל לראות שמשמים צועקים ורוצים שנשתנה לטוב א"א לסגור את העינים..., א"א להסתפק ב"היה טוב' צריך לעשות שינוי.

חייבים להקשיב ולהשתנות

והגר"א אומר שמתפללים משען ומבטח לצדיקים וההבדל הוא שמשען זה רק סיוע קטן ומבטח זה עזרה מלאה ומבאר הגר"א שהקב"ה רוצה שנבטח בו לגמרי אך זה דבר לא קל ולכן הוא קודם נותן לנו משען, ואז יותר קל לנו לבטוח בו לגמרי. וכך רואים בתקופה זו, הקורונה השתוללה ולפתע הכל נרגע וניתנה לנו האפשרות לחזור לישיבות ולבתי הכנסת והקב"ה רצה שע"ז נבטח בו לגמרי ואז הוא יסלק לגמרי את הנגיף מעלינו אך לדאבונו אנו רואים כעת להיפך. וזה כמו מה שהיה אצל מרן הגר"י זצ"ל שהוא סבל מאוד וכאשר הוא היה מרגיש יותר טוב הוא ביקש שלא יאמרו זאת כי אז אנשים מפסיקים להתפלל והוא שוב נחלש. וכך זה גם בדין, אנחנו מרגישים שהנה המצב משתפר- כבר חזרו לבתי המדרש, ונהיה רפיון בתפילות ובחיזוקים וכעת אנו רואים את התוצאות שנהיה פחות טוב. וכמו שידוע בשם אחד מגדולי האדמו"רים שאמר שבהלל בסוכות כאשר אומרים אנא ה' הושיעה נא מנדנדים את הלולב וכשאומרים אנא ה' הצליחה נא עומדים עם הלולב ישר, כשיהודי מרגיש שהוא זקוק להושיעה נא הוא מתנדנד חזק ומבקש, כאשר הוא רק רוצה הצליחה נא שיהיה יותר טוב אז הוא עומד על המקום רגוע יותר, וכח התפילה ירד כמה דרגות. וכעת כבר רוצים להחזיר הכל לכמו שהיה... ולסגור אף את הישיבות. וזה דבר מתמיה, כיצד אפשר לומר יהיה טוב... [וכן אותם שהולכים בלי מסכות ואומרים שיהיה טוב, וכי אתה כ"כ בעל בטחון!! וגם אם כן א"א להיות בעל בטחון על חשבון הזולת. אחי שעומד בראשות כמה כוללים בכפר חסידיים סיפר לי שפעם נתנו לו תרומה גדולה והוא בא אל מרן הרב שך ואמר לו שלחודש הקרוב יש לו כסף לתת לאברכים וא"כ למה הוא צריך לאסוף כסף בשביל החודש הבא הרי

הוא יכול לבטוח בהקב"ה שעד אז הוא יזמין לו אותו. אמר לו הרב שך ביטחון זה רק על חשבונך ולא על חשבון האברכים, ואמר לו שמיד משם יצא לאסוף כסף. [הקב"ה רוצה מאתנו משהו והוא קורא לנו, האם התחזקנו והשתנינו, האם אנו נראים אחרת?]

ואע"פ שבעת יש לנו יותר ויותר עמל בלימוד וכמו שאמר מורנו הגר"ד דיסקין שליט"א שכאשר הוא רואה את הבחורים יושבים ולומדים עם מסכות ושאר הקשיים כעת הוא מוסיף עליהם הערכה מכיון שגם כאשר הוא לובש מסכה הוא מרגיש כמה שזה לא נוח וקשה ואעפ"כ הבחורים יושבים והוגים בתורה. אך כנראה שמשום מה רוצים הפעם לא רק חיזוק, כ"א שינוי אמיתי בתפיסת ימיהם חובתו של האדם בעולמו. וכעת רואים שבאירופה לא רוצים אנשים מהארץ כי המצב בארה"ק פחות טוב כי יש עלינו תביעה מיוחדת, הקב"ה רוצה שנעשה שינוי. וכמו שהחפץ חיים היה אומר שאם אדם היה עומד בכרך המרכזית של סין והיו שם מליוני סינים וישראלי אחד והוא רואה אחד שצועק בשפה העברית הרי ודאי שהוא לא מדבר אל המליון אלא אל האחד, וכך גם אם הקב"ה קורא אל כל העולם הוא רוצה שעם ישראל - הבני תורה ישמעו אותו כי רק אנו זה האחד והמיוחד שמבין מה הוא רוצה, וזה מחייב אותנו להקשיב. א"א להשאר אדישים.

ובאמת זה פלא אחרי שרואים כזה שינוי עצום בכל העולם, והפחד בכל רגע מהפיכה של ממש, איך לא מבינים מה רוצים מאיתנו וצועדים בכיוון הנכון, ומי יודע אם לא דברי הרמב"ם בעוכרנו שלא שומעים ולא רואים ולא מבינים.

הוא יפתח לבנו בתורתו - ע"י קבלת עולה של תורה

ומה העצה - האם תמנו לגווע, והנה וודאי ששערי תשובה פתוחים לכ"א וימנך פשוטה לקבל שבים, אבל לנו הבני תורה יש מפתח מיוחד לזה - לפתוח סגור הלב, הוא יפתח לבנו - ומהו המפתח 'בתורתו'.

שהרי התורה היא "מחכימת פתי" "ומשיבת נפש" אלא שכבר כתב החזו"א שכל סגולות התורה נאמרו על עמלה, וזהו יסוד ההצלחה גם בזה לפתוח סגור הלב. (וכבר אחז"ל בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין).

המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל מביא את דברי הירושלמי (ר"ה ד, ה"ח) שבכל הקרבנות של המועדים (שנאמרו בפרשתנו) אלו שבאים לכפר נאמר בהם לחטאת וביום הביכורים - חג השבועות, כת' ושעיר עיזים אחד לכפר עליכם ולא כת' 'לחטאת' ומבאר הירושלמי את סיבת הדבר כיון שקיבלתם עליכם 'עול תורה' מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מעולם, זה כח התורה - כאילו לא חטאתם מעולם.

ושמעתי ממרן רה"י זיע"א בשם א' מתלמידי הגר"א שגם על עבירות חמורות כשעשה תשובה אם לומדים בלילה שלוש שעות תורה לשמה זה מכפר עליהם. (ועייני כתר ראש אות סג).

ודייק הגה"צ רבי דב זצ"ל שלא כת' בירושלמי כיון שלמדתם תורה אלא כיון שקיבלתם עליכם עול תורה. וכע"ז במשנה באבות "כל המקבל עליו עול תורה וכו'".

ומהו עול תורה. אדם שעובד חייב לישון בזמן ולקום בזמן כי הרי הוא עובד ואסור לו להירדם, - זה עול. וכך זה בתורה, כשלמדתי בישיב"ק הרביה שלנו זה היה הגאון רבי יוסף רוזובסקי זצ"ל וכאשר הוא היה מגיע לחתונות הוא היה מגיע אומר מזל טוב נשאר כמה דקות והולך, והיה אומר שאין לו זמן להשאר יותר כיון שהוא צריך להכין שיעור, זה עול תורה, להיות כפוף לתורה ולחיות על פיה.

וידוע בשם הגר"ל מאלין זצ"ל ועוד, שאצל בן תורה הקבלת עול תורה, זה להקפיד על סדרי הישיבה.

הגר"ח מוולאז'ין זצ"ל (רוח חיים אבות ב, א) אומר "כי העיקר בבא האדם להתקרב אל ה' יראה כי כל מעשיו יהיו קבועים לא יעברו, הן זמנו לתורה

לא ישוב מפני כל - אף אם יהיה לו עסק גדול וכו' וכן בכל הדברים מועיל הקביעות בהם והם עיקר העבודה", הדרך להצליח ולהתקרב אל הקב"ה זה לחיות בקביעות לפי התורה ולנצל את הזמן לתורה ולחשבן מה יפריע ללימוד וכמו שאדם שעובד לא אומר היום אני עייף, אין לי מצב רוח, כי אי"ז תרועים - צריך לעבוד, כך זה בעול' תורה אין תירוצים אלא כפופים לתורה.

סיפר מרן שה"ת שליט"א שהוא ישן בישיבת לומז'ה בחדר אחד עם הגר"מ סולוביצקי זצ"ל, והיה לו קביעות מסויימת ללמוד כל יום, ובאותו היום עסק בהצלת נפשות וחילבו בו בגופו והגיע בשעות הקטנות של הלילה עייף ומוכה, ומיד התיישב ללמוד את הקביעות שלו, וכל זמן קצר הוא נרדם על מושבו והתעורר וחוזר חלילה, ושאלו מדוע לא ילך לישון ומחר ילמד בצורה מיושבת, וענה לו שוודאי מחר ילמד יותר טוב, אבל אם פ"א יבטל את הקביעות אח"כ יהיה לו עוד הרבה תירוצים, ולא יעמוד בזה.

סיפר המשגיח רבי נפתלי קפלן שליט"א שהוא היה גר בחו"ל - בבולטימור וכאשר הוא בא לארה"ק מיד הוא הגיע עם כל המזוודות לביתו אך הלך לישיבת מיר כדי לקבוע חברותו והנה כאשר הוא יוצא מהאולם פגש אותו הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל והוא אמר לו ברוך הבא ושאלו למדת כאן כבר היום, אמר לו ר' נפתלי עדיין לא, אני רק עכשיו הגעתי לארץ ורק באתי לקבוע חברותא ואני צריך כמה ימים לסדר את כל חפצי שבאו איתי, אמר לו רבי חיים, דע לך, אם היום אתה לא תלמד אמנם כעת זה בגלל החבילות אבל גם מחר ומחרתיים לא תוכל ללמוד ויהיה לך עיסוקים שונים, כבר היום אתה צריך ללמוד למרות כל הטרדות, ותסתדר כבר אם השאר, אבל כך אתה תהיה קבוע בתורה.

האכפתיות רבת המעלה

ישנו דבר שרואים לאורך כל הפרשה, בכוכבי אור (להגאון רבי איצ'ל בלאזר זצ"ל) כת' אחז"ל (שבת קיט) מפני מה חרבה ירושלים מפני שלא הכריחו זה את זה והענין כמו שכת' פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קינאתי וכו' כדומה - מביא לזה משל - איש אחד חירף וגידי רב גאון וגדול אב ב"ד דמתא כאחד הריקים, וכעס הרב מאוד וכ"ש בפני רבים, אבל אם אחד יקנא בעד הרב להשיב חרפו דבר שבעתים אל חיקו, ובכ"ש אם יספור לו על לחיו תנוח דעתו של הרב, זה אכפתיות - אפי' אם ביזו את הרב ברבים אם יהיה אפילו רק אדם אחד שיקנא לכבודו זה כבר ירגיע אותו כי זה יראה לו שאכפת למשהו בזיון זה, משא"כ אם אף אחד לא יקנא לו זה ירע לו מאוד שכולם רואים כזה עוון ופגיעה בכבוד הרב - ושותקים, ולכן פנחס זכה למעלתו בגלל 'בקנא את קנאתי' - היה מי שאיכפת לו, הוא מחה על כבוד שמים. ולכן ג"כ חרבה ירושלים - בגלל העדר איכפתיות זו, כולם היו רגועים כאשר ראו שכבוד שמים מחולל, ואם רק היה אחד שאיכפת לו הוא היה מציל את כולם כפנחס.

וכך רואים בגמ' בשבת (לג, ב) שמרה"י זיע"א היה רגיל להביא שכאשר רשבי"י יצא עם בנו ר' אלעזר מהמערות כל מקום שהם נתנו עיניהם היה נשרף עד שהם ראו יהודי רץ ושני חבילות הדסים בידו וכששאלוהו למה רץ השיב 'לכבוד שבת' ושאלוהו מדוע שני חבילות הדסים דווקא הסביר שאחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור, ואז נחה דעתם. וההסבר הוא כנ"ל שהם ראו - הנה אדם אחד שאכפת לו כבוד שמים וכבוד השבת ורק אז שניהם נרגעו.

וכן רואים אצל בנות צלפחד, רש"י מביא שהאנשים אומרים 'ניתנה ראש ונשובה מצריימה' והנשים האלו אומרות 'תנו לנו אחוזה' וזכו שנאמרה פרשת נחלות בלשון 'כן בנות צלפחד דוברות' ואמרו חז"ל אשרי מי שהקב"ה מודה לדבריו.

הגרש"צ שפירא זצ"ל מביא, בספרי זוטא - כל אדם כשר שעומד בתוך דור רשע זכה ליטול שכר כולו וכו' ללמדך באיזה שעה עמדו לפני משה [ופי' בספר זית רענן שלא הייתה זו שעה ראויה עת עמדו לפני משה, שאין ראוי לנשים לעמוד לפני משה בעת מלחמה] אלא בשעה שאמרו האנשים ניתנה ראש וכו' באו לפני משה אמר להן משה והלא כל ישראל רוצים לחזור למצרים ואתן

מבקשות נחלה בארץ אמרו לו וכו' דוקא כעת הם רצו להראות שיש מי שאיכפת לו ורוצה בארץ הטובה שה' נתן לבני ישראל, וכך הן זכו והקב"ה הודה לדבריהם.

וכך רואים אצל יהושע שהיה אכפת לו כבוד ביהמ"ד על אף שהבריות היו קוראים לו בזלזול, וכמו שאחז"ל (בילקו"ש משל) עה"פ יוכסיל אדם יבלענו! שהיו הבריות קוראים לו כסיל, היו אומרים לו שישב וילמד ומה מענין אותו כבוד ביהמ"ד, אך הוא נשאר בעמדתו והמשיך להחשיב את כבוד ביהמ"ד למען כבוד שמים - היה איכפת לו מכבוד בית המדרש ושיהיה מסודר שכולם יוכלו ללמוד בו.

וכן בצום י"ז בתמוז שבו נבקעה העיר וארעו בו עוד ד' צרות וכת' בחז"ל עה"פ דורש ומבקש אין לה מכלל דבעי דרישה וכת' היעב"ץ שעיקר הצרות באות כאשר לא מעלין את ירושלים - כי לא אכפת מכבוד שמים והירידה של כלל ישראל מרום מעלתם - לא איכפת מצער השכינה שאחז"ל שבכל יום שכינה מנהמת כיונה אוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם ואוי לו לאב שהגלה את בניו, השכינה מיבבת על שכלל ישראל גלו וירדו ממעלתם ושכבודה ג"כ ירד מאז החורבן. וזה צריך להיות אכפת לנו.

וכך זה גם בימינו, הרי ודאי שיש כ"כ הרבה צער השכינה במיעוט הכבוד שמים, סוגרים בתי כנסת, סוגרים בתי מדרש, ממעטים בלימוד, ודאי שזה עושה צער גדול בשמים. וכן שיש יהודים שסובלים הן החולים והן אלו שפוחדים מפחד המגיפה וכי אפשר לעמוד מהצד בלי להתפלל ולהתחנן לפני בור"ע. זה צריך להיות אכפת לי, אני לא חי לבד.

ויש עוד אכפתיות נוספת, הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל אמר שכת' בפסוק ושובו עלי בכל לבבכם בצום ובבכי ובמספד, והניחא לשוב אל ה' ע"י צום ובכי אך מדוע נכנס כאן מספד וכי זה דרך תשובה, אמר הגרא"ז שכת' כאן שהנביא אומר לישראל להספיד את עצמם על 'זמנם המת' שהם יכלו לזכות בזמן זה ובמקום לזכות הם ביטלו אותו והרגו אותו, זה זמן שלא חוזר - הוא הולך לאיבוד.

זה דבר שהקב"ה ג"כ רוצה שיהיה אכפת לנו, הוא רוצה שיהיה אכפת לנו מעצמנו, שנעשה כל יום חשבון נפש לעצמנו ונראה איפה אפשר עוד לגדול והיכן אפשר לתקן, שנחשוב בכל יום איפה הצלחתי ואיפה מעדתי ומדוע, וכמו כל סוחר שמחשב כל יום איפה עוד הוא יכול להרויח ואיפה היו הנזקים שלו.

בכח היחיד להיטיב עם כל הברואים

ואפילו אם זה רק אחד שעושה עם עצמו חשבון נפש בכוחו להועיל לכל העולם וכמו שמרה"י זיע"א מדייק שכאשר המגיפה נעצרה בני ישראל הפסיקו לחטוא, אע"פ שקודם לכן היה להם כזה יצה"ר גדול לחטוא עד שהם גם עבדו בשביל זה ע"ז, וכי הם פחדו שפינחס יהרוג גם אותם! אלא שברגע שהיה אחד שאיכפת לו זה השפיע על כולם וגם היצה"ר התבטל. [ומרן מביא את דברי המדרש (ילקו"ש) דלא כתיב וכפר על בניי אלא ויכפר על בניי שעד ביאת גואל הוא מכפר והיינו שבזכותו נמשך קדושה על כל הדורות מחמת שהצילם מלהיטמא בחטא]

כשיהודי עושה מעשה במסירות זה משפיע על כל הברואה וכמו שידוע בשם הגר"א שכאשר גר הצדק אברהם בן אברהם עלה על המוקד נחלש הכח של הסיטרא אחרא ויש עוד דוגמאות רבות לדבר ואכמ"ל. כל אחד בכל פעולה

שלו משפיע מיד על הברואה. וכמו ששמעתי פעם מהגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל שהחזו"א אמר שבשביל לשנות מקום כמו רמת השרון מהיותה עיר חילונית - חילונית צריך להביא עשר אברכים שישבו וילמדו ועי"ז הקדושה יצא מהחלונות ותשנה את העיר וכמו שאכן קרה.

מרן הרב שך זצ"ל מביא במאמרים שכת' בירושלמי (דמאי ג, ה"ד) והזהר הטהור על הטמא (יט, יט) א"ר יהושע בן קבוס כי ימי הייתי קורא טהור אחד מזה על טמא אחד ומאוצרה של יבנה וכו' שטהור אחד מזה על כמה טמאים, ושמע מהגאון רבי מאיר שפירא מלובלין הסבר בזה ושכח איך הוא פירש. והסביר שהתנא חשב שכוחו של יהודי זה אחד טהור כנגד אחד טמא - כ"א יכול להשפיע על אחד אבל כאשר הוא ראה שרבי יוחנן בקש את יבנה וחכמיה וזהו אוצרה של יבנה הוא הבין שע"י יבנה וחכמיה כל העולם יכול להתהפך וכמו שלבסוף היה זה מה שהוא אמר מאוצרה של יבנה הבנתי טהור אחד מטהר כמה טמאים, שהכח של יחיד הוא עצום ויכול להפוך עולם מלא, הרב מפוניבז' אחד, שרה שנירר אחת בכוחם הפכו את כל עולם התורה והיהדות. וכך כל יהודי בכוחו לשנות את כל הברואה. (מכתבים ומאמרים ח"א עמ' לב)

ובזה נבין פתח דבר למש"כ המס"י (יט) 'ואם יאמר אדם מי אני ומה אני ספון שאתפלל על הגלות ועל ירושלים וכו' המפני תפילתי יכנסו הגלויות ותמצא הישועה! תשובתו בצידו כאותה ששינוי (סנהדרין לח) לפיכך נברא האדם יחיד כדי שכ"א יאמר בשבילי נברא העולם וכו'. אין אתה יודע איזה יוכשר לפני האחד, ואיזה תפילה תתקבל, וכשיהודי מתעורר זה משפיע על הברואה... וזה כח של יהודי אחד.

וכן אחד חושב וכי אני יכול לעצור את המגיפה? וכי אני יכול להיות גורם לגאולה? התשובה היא שאינך יודע מה זה כח של יחיד זה מיד משפיע על כל הסובב, והאוויר מתמלא בקדושה - ויכול תוכל לו.

באור החיים (פרי תצוה) כת' שביאת המשיח מתעכבת בגלל שבכל גלות נגאלים בגלל רועה אחד ובגלות האחרונה יגאלו בזכות משה רבינו ואין משה חפץ לגאול עם הבטלים מן התורה ובפשטות זה כפשוטו... הגמ' מספרת בברכות (יז, ב) ששמואל חיפש את אביו וראה את לוי נמצא מחוץ למתיבתא דרקיעא והוא שאל את אביו למה לוי לא נכנס ואמר לו שבשנתיים שרבי אפס היה אומר את השיעורים הוא לא בא וזה עשה ניחות הדעת לרבי אפס ולכן כעת הוא לא נכנס והגמ' בסוף כתובות מספרת למה באמת הוא לא בא כי רבי אמר שר' חנינא יהיה ראש הישיבה וכיון שהיה את רבי אפס ר"ח לא הסכים להיות ראש הישיבה אך ר"ח עצמו לא נכנס לשם ולוי נשאר עם רבי חנינא, ושמואל ביקש מאביו שאם אכן הוא (שמואל) חשוב בשמים שיקבלו את בקשתו ויכניסו את לוי וכן הוה. ונתאר לעצמנו אם כעת מרע"ה יבוא לגאולנו כמה ישארו בחוץ, אם יש בינינו שלא נכנסים לשיעור וכו"ש הבטלים מן התורה שזה יותר חמור הם יצטרכו אח"כ להשאר בחוץ בזמן השיעור... ולכן אנחנו עדיין לא נגאלים כי מרע"ה רוצה לגאול את כולם - את כל כלל ישראל שאף אחד לא ישאר בחוץ כי כל אחד הוא חשוב בפני"ע.

המחלה שנמצאת כעת מלמדת אותנו לשמוע אל דבר ה' ובתענית זה הזמן לשוב אל ה' בצום ובבכי ובמספד על עצמנו, כעת זה הזמן להצטער על מצבנו ולהתפלל אל ה' בכל לבנו דווקא בזמן הקושי אם נראה שאכפת לנו ונעמוד לגדול זה הזמן לקבל מתנות מהקב"ה, והקב"ה יזכה אותנו לשמוע את דברו ולעשות רצונו להגאל גאולת עולמים.

לע"נ

הרב ר' יהושע ב"ר דוד זצ"ל

נלב"ע י"ח תמוז

תנצב"ה

לע"נ

מרת לידית בת מנטינה ע"ה

נלב"ע י"ג תמוז

תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאח"מ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגיליון במייל: 4166058@gmail.com